

Pelerini

către Împărăție

Anul IV, nr. 1

Buletinul parohial al Bisericii Sf. Apostol, Întâiul Mare Mucenic și Arhidiacon Ștefan

Lumina Învierii

Pr. Daniel Benga

Sfântul Simeon Noul Teolog spune într-una din catehezele sale privitor la experiența sa cu Dumnezeu: „Noi dăm mărturie că Dumnezeu este lumină și toți cei ce s-au învrednicit să-L vadă L-au văzut ca lumină și cei ce L-au primit L-au primit ca lumină; că înaintea Lui merge lumina slavei Lui și că este cu neputință să se arate fără lumină...” (Cateheza 28).

Postul ca drum către înviere nu este nimic altceva decât împărtășire din lumină, deoarece tot ceea ce mâncăm de post conține lumină, iar rugăciunea este tot împărtășire din lumina lui Dumnezeu.

Textele sacre creștine ne spun că Dumnezeu „locuiește întru lumina cea neapropiată” sau că „se îmbracă cu lumina ca și cu o haină”. Luminându de la Utrenia Rusaliilor spune: „Lumină este Tatăl, Lumină este Cuvântul, Lumină este și Duhul Sfânt...”. Într-unul din poemele sale, Sfântul Grigorie Teologul exprimă ce înseamnă Sfânta Treime pentru el:

„Din ziua în care am renunțat la cele lumești, ca să-mi consacru sufletul contemplării cerești, prea luminoase, când înțelepciunea supremă m-a îndepărtat de cele trecătoare, din acea zi ochii mei au fost orbiți de lumina Treimii a cărei strălucire depășește tot ce poate concepe mintea omului... Din ziua aceea am murit față de lume și lumea a murit față de mine și aștept să fiu acolo unde este Treimea mea în toată strălucirea splendorii Sale”.

Există trei niveluri ale luminii:

- **Lumina fizică** – face lumea văzută, fără ca ea să se lase văzută. Ea ne situează în realitatea imediată. Prin ea se poate vedea cosmosul = podoabă, frumusețe;

- **Lumina inteligibilă** - este limpezimea minții, a spiritului care ne ajută să recunoaștem sensul lucrurilor, să dăm sens și rânduială lumii;

- **Lumina Necreată** – este cea care l-a învăluit pe Hristos pe Tabor și care izvora din Trupul Său înviat – ea este de altă calitate, total deosebită, ține de necreat.

Ultima este acea Lumină care-l învăluie pe Dumnezeu, este aceea pe care o văd Sfinții și care odată ce intră în noi, ne îndumnezeiește. De aceea vorbim noi de îndumnezeire, pentru că această Lumină transformă omul în totalitate. E o frumusețe și o Lumină care se imprimă pe întreg chipul omului îndumnezeit. E acea Lumină pe care o căutăm și în noi, pe care o putem vedea cu mintea curățită coborâtă în inimă, dar o vedem și o primim numai după puterea credinței și a stăruinței din noi.

Cea mai mare împărtășire din această Lumină o trăim în Sfânta Liturghie. Solii ruși, trimiși de principele Vladimir în Bizanț în anul 987 exprimă această concepție în relatarea despre religia și credința grecilor:

„Și ne-am dus la greci și ne-au condus acolo unde ei se închină la Dumnezeul lor (în Sfânta Sofia) și nu mai știam, dacă ne găsim în cer ori pe pământ;

căci pe pământ nu se găsește o astfel de privesc, nici o astfel de frumusețe. Nu suntem în stare să vă povestim, dar un lucru știm că acolo Dumnezeu locuiește în mijlocul oamenilor...”.

Această comoară am moștenit-o în întreaga noastră tradiție liturgică. Un singur exemplu al perpetuării acestei înțelegeri îl întâlnim într-unul din troparele de la Utrenia din prima Luni a Postului Mare, unde cântăm: „În Biserica Slavei Tale stând, în cer ni se pare a sta Născătoare de Dumnezeu...”. Adică avem parte de lumina și frumusețea lui Dumnezeu.

Unii mă întreabă uneori: „Părinte, ce înseamnă pregustarea Raiului?”. Ei, această pregustare înseamnă că prin trupurile astea ale noastre, aici pe Pământ, prin văz, miros, prin toate simțurile noastre, să pătrundă Lumina lui Dumnezeu. Dar dincolo toate vor fi altfel. Trupul va fi transfigurat și va fi o altă împărtășire de Slava Lui Dumnezeu. Sfântul Efreem Sirul spune: „Dă-ne, Doamne, mie și celor dragi mie, să găsim împreună firimiturile Darului Tău, lângă Raiul Tău. Însăși vederea celui iubit al Tău e o fântână a desfătării. Oricine s-a învrednicit să se desfete aici, și să te vadă pe Tine, se va hrăni cu frumusețea Ta”.

Atunci când cântăm în biserică la sfârșitul Sfintei Liturghii: „Am văzut Lumina cea adevărată, am primit duhul cel ceresc...”, noi dăm glas împărtășirii din frumusețea extraordinară a Celui pe care-L cântăm, pe care-L întâlnim aici pe pământ și-L vom întâlni în chip desăvârșit în Eshaton, așa cum rostim în rugăciune: „Dă-ne nouă să ne împărtășim cu Tine mai cu adevărat în ziua cea neînserată a Împărăției Tale! Amin”. ■

SUMAR: Biserica *Bunei Vestiri* din Insula Tinos – p. 7-9 • Martiriu și euharistie – p. 10-11 • De ce este esențială crucea pentru un creștin? – p. 12,16 • Călătoria vieții mele – p. 15

Veniți să luați Lumină!¹

Traducere și adaptare:

Alina Paraschiv

Ce este bucuria?

Bucuria spontană părea că izvorăște din ființa sa lăuntrică. El avea o familie stabilă, modestă pe planul confortului material și o inimă curată, nealterată încă de păcat. *Sunt fericit, s-a confesat mamei sale, și nu știu de ce!*

Bucuria este semnul unei sănătăți depline – conștiința înnoirii și a proșpețimii. Când o persoană are conștiința unei sănătăți înfloritoare, un cântec pare că se ridică din interiorul inimii lui sau a ei. Viața este intrinsec bucuria ca eliberare față de povara răului. Sfinții ne spun în repetate rânduri că un creștin poate și ar trebui să fie bucuros chiar și când se confruntă cu situații dificile. Sfântul Pavel era în închisoare atunci când a scris: „Puteți întotdeauna să fiți bucuroși în unirea voastră cu Domnul. Spun din nou: bucurați-vă.” (Filipeni 4, 4).

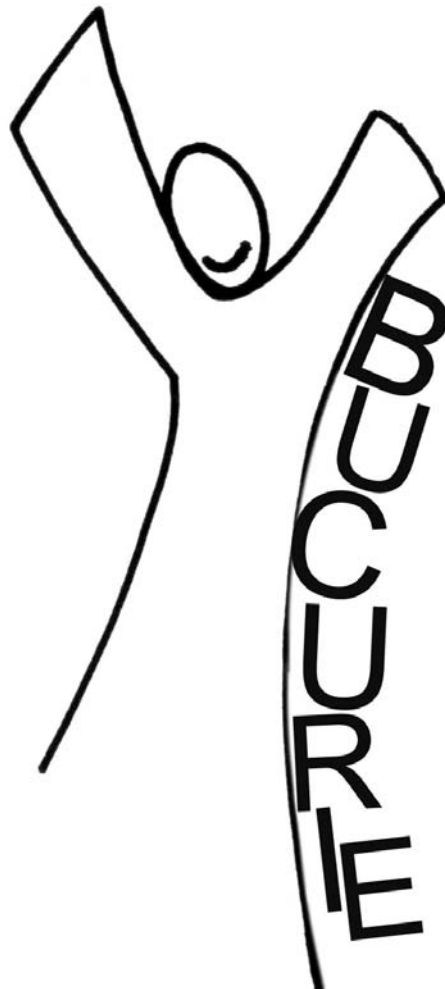
Adevărata bucurie creștină este un semn de sănătate spirituală. Creștinul autentic este un creștin bucuros. Este condiția normală a unui creștin care a găsit iertare, împăcare și o viață nouă în Hristos. Reunit cu Hristos, el sau ea a devenit o ființă nouă! În lista roadelor spirituale, Sfântul Pavel așează bucuria ca fiind a doua după iubire: „Iar roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelunga-răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința,” și „Blândețea, înfrânarea, curăția; împotriva unora ca acestea nu este lege.” Atâta timp cât un creștin rămâne în Hristos și se ferește de păcat și rău, el sau ea rămâne nou și bucuros chiar și în mijlocul încercărilor.

Variatatea Darurilor Lui Hristos

În proiectul *Cum să devin creștin*, studiul biblic include un important pas, pe care noi încă nu l-am luat în considerare: recunoașteți ce oferă Hristos aceluia care cred în El.

Aceasta vrea să spună: **recunoaște nu doar în mintea ta prin argumente mentale, ci de asemenea în inima ta prin experiența personală.**

Bucuria este expresia spontană a tuturor darurilor Lui Hristos, pe care,

atunci când le primim în credință, produc înnoire interioară. O sănătate spirituală creștină este o bucurie creștină.

Citiți de-a lungul studiului despre *Ce oferă Hristos aceluia care cred în El*, căutați câteva texte caracteristice și copiați unele din cele favorite sub următoarele categorii:

- Darul vieții;
- Darul păcii;
- Darul găsirii sensului în viață.

Darul vieții

Doar Hristos a avut îndrăzneala să spună: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața” (Ioan 14, 6). Hristos ca „Viață” nu semnifică doar existența ca supraviețuire - deși chiar și aceasta este un dar al lui Dumnezeu, ci plinătatea vieții relevată ca: bucurie, bunăvoință, iubire și alte roade spirituale. De asemenea, Hristos,

este sursa fundamentală a vieții ce învinge moartea. El a spus de asemenea: „Eu sunt Învierea și Viața.” (Ioan 11, 25). Adevărata viață - formă a vieții prezente și viitoare (veșnicia), alcătuiește o continuă realitate.

Hristos dăruiește viață prin mila, învățăturile, moartea și învierea Sa. Creștinul primește viață de la El prin rugăciune, slujbe și practicarea zilnică a învățăturilor Lui. Hristos însuși este viața creștinului. Cel care crede în El, îl primește în Liturghie, rămâne în El, în rugăciune și îl urmează prin iubire activă.

Când îl am pe Hristos, toate celelalte pe care le fac se transformă într-o doxologie, chiar și lucrurile mici; când nu îl am pe Hristos, orice am face este gol. Experiența mea mărturisește cuvintele lui Ioan, discipolul drag lui Hristos: „Cel ce are pe Fiul are viața; cel ce nu are pe Fiul lui Dumnezeu nu are viața.” (I Ioan 5, 12)

Darurile vieții sunt disponibile ȘI ACUM. Într-o manieră solemnă Hristos declară acest mesaj divin în Evanghelia după Ioan 5, 24: „Adevărat, adevărat zic vouă: Cel ce ascultă cuvântul Meu și crede în Cel ce M-a trimis are viață veșnică și la judecată nu va veni, ci s-a mutat de la moarte la viață.” Să meditam asupra acestui important pasaj. Ce se spune despre cei care au viață veșnică? Ce se întâmplă cu o astfel de persoană?

„Adevărat, adevărat zic vouă: Cel ce

și _____

are viață veșnică și _____

nu va veni, ci _____”
(Ioan 5, 24).

Iisus a mai spus: „Eu sunt pâinea vieții. CEL CE VINE LA MINE NU VA FLĂMÂNZI ȘI CEL CE VA CREDE ÎN MINE NU VA ÎNSETA NICIODATĂ” (Ioan 6, 35).

Imaginea foamei și a setei este puternică. După ce să ne fie foame? După ce să ne fie sete? Mai ales noi tânjim să fim înnoiți, spontani și liberi.

Înnoirea spirituală este un rezultat al bucuriei de a fi cu Hristos. Când creștinii se roagă frecvent: *Dă-ne nouă astăzi pâinea cea de fiecare zi*, ei sunt călăuziți în fapt către PÂINEA VIEȚII: HRISTOS, Care ne oferă *un nou început*. Discută cu grupul tău câteva nevoi umane de bază ca siguranța hranei, simțământul de a fi acceptat, împlinirea, creativitatea, altele.

Cum pot fi creștinii desăvârșiți în Hristos?

Nevoi umane; desăvârșirea în Hristos:

Siguranța _____

Acceptarea _____

Plinătatea _____

Creativitatea _____

Darul libertății

Oamenii nu cruță nici un efort să caute libertatea. O caută prin călătorie. Se ceartă asupra drepturilor pentru a garanta libertatea. Uneori ei își varsă sângele pentru a-și apăra sau câștiga libertatea.

Dar ce este adevărata libertate? O persoană este bogată și poate pe îndelete călători, dar este inevitabil plictisită. Alta este liberă politic, dar suferă de pe urma corupției politice. Încă altele devin foarte sofisticate, dar nu se eliberează de ei sau de ele însele.

Libertatea umană obișnuită este importantă și este de dorit să se caute împlinirea ei. Dar iată este o libertate înaltă, o libertate interioară a spiritului, pe care doar Hristos ne-o poate dărui.

Sfântul Anton scrie: „Liberi nu sunt aceia după statutul lor, ci aceia care sunt liberi în dispoziția și viața lor.”

Sfinții învață că adevărata libertate este reprezentată de roadele intrinseci ale sufletului fericit și ale inimii pure. Adevărata libertate, ca și munca autentică izvorăște dintr-o inimă care este unită cu Hristos și nu depinde de circumstanțe exterioare.

Hristos ne oferă secretul de a găsi libertatea reală în trei afirmații pe care le găsim în Evanghelia după Ioan 8, 31-36.

Fiți atenți în special la versetele 32, 34 și 36.

Care verset ne vorbește despre faptul că adevărata libertate nu o reprezintă realizările umane în toate, ci darul divin al Lui Hristos pentru toți cei care cred în EL?

Versetul _____

Scrieți-l aici:

Care verset ne spune despre adevărata salvare ?

Versetul _____

Scrieți-l aici:

Care dintre ele ne vorbește despre acea libertate care vine din cunoașterea adevărului lui Hristos?

Versetul _____

Scrieți-l aici:

DECI, DACĂ FIUL VĂ VA FACE LIBERI, LIBERI VEȚI FI ÎNTR-ADEVĂR. (Ioan 8, 36).

ACEASTĂ LIBERTATE ÎI PERMITE CREȘTINULUI SĂ FIE BUCUROS ÎN HRISTOS, SĂ DEVINĂ O FIINȚĂ NOUĂ. ELIBERAT DE PĂCAT, OMUL ESTE CAPABIL SĂ TRĂIASCĂ LIBERTATEA LUI HRISTOS.

Sunt mai multe feluri de libertate: politică, economică, socială, intelectuală, fizică, morală și spirituală. Împărtășește-ți părerea despre libertate. Când te-ai

simțit asuprit și când te-ai simțit cu adevărat liber?

Darul Păcii

Dacă o persoană are o adevărată libertate, el sau ea are pace. Pacea este libertatea față de anxietate și odihnă față de neliniște, deoarece persoana a găsit sursa libertății și păcii – Dumnezeu. Pacea nu este doar inactivitate sau tăcere, cât deplinătate lăuntrică și împlinire în Hristos.

În Biserică, preotul, binecuvintează frecvent adunarea și spune „Pacea să fie cu voi!”. În Liturghie ne rugăm pentru „pacea de sus”. În rugăciunile noastre adesea cerem pacea Lui Dumnezeu.

Biblia recunoaște pacea autentică ca pe un dar al lui Dumnezeu. Hristos spune: „Pace vă las vouă, pacea Mea o dau vouă, nu precum dă lumea vă dau Eu. Să nu se tulbure inima voastră, nici să se înfricoșeze.” (Ioan 14, 27). Pacea lui Hristos nu poate fi luată înapoi de puterea lumii când creștinul este atent să nu fie despărțit de Hristos prin uitare, distracție sau păcat.

O persoană ar găsi circumstanțe pașnice. Dar uneori viața ne aruncă în mod repetat în mijlocul furtunii. Orele liniștite și micile retrageri din viața noastră privată sunt esențiale pentru a găsi pacea lui Dumnezeu și pentru a construi o fundație spirituală solidă prin rugăciune și lectura Bibliei.

Găsiți-vă timp să vă gândiți la provocările descoperirii păcii autentice în mijlocul circumstanțelor zilnice la școală, muncă, familie sau în alte preocupări. Care sunt dificultățile? Ce putem face ca să trecem peste ele?

Dificultățile în găsirea păcii:

(Continuare în pagina 16)

Familia creștină în viziunea Sfântul Ioan Hrisostom

Marius Călin

Aflându-ne în anul dedicat de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române Tainei Căsătoriei, vom stărui în rândurile următoare asupra concepției Sfântului Ioan Gură de Aur referitoare la această Sfântă Taină. Sfaturile sale sunt extrem de actuale și în lumea de astăzi.

Întâi de toate, împinge originea căsătoriei dincolo de porțile închise ale Paradisului. În Rai, căsătoria nu era strict legată de înmulțirea neamului omenesc, așa cum n-a fost în cazul aducerii la existență a lui Adam și a Evei: „Spune-mi te rog, Adam a fost născut prin căsătorie? Eva a fost născută prin durerile nașterii unei alte femei?”¹. După căderea în păcat, viața conjugală a fost îngăduită de Dumnezeu, împotriva a două lucruri: „neînfrânarea poftelor trupului și dispariția neamului omenesc”². În învățăturile din *Omiliile la Facere* amintește că primii ani ai căsătoriei sunt cei mai frumoși; cu toate acestea, ei pot fi și ani pierduți, plini de nenorociri și greutate, în cazul în care tinerii sunt lipsiți de echilibru, perspectivă comună și de educație creștină. Într-un cămin întemeiat recent, dar și într-unul cu experiență, îndeamnă să domine „modestia și înțelepciunea”³.

Pentru aceasta, bărbatul este sfătuit ca la începutul căsniciei, să folosească acest timp cu multă înțelepciune și pricepere, pentru a modela proaspăta soție după învățătura creștină (Epistola I către Corinteni, cap. 7). „Ce trebuie să îi spui soției tale? Spune-i cu cea mai mare gingășie: scumpa mea copilă, te-am ales tovarăș al vieții mele și am legat existența mea de a ta, în lucrurile cele mai importante și mai necesare din lumea aceasta: educația copiilor și conducerea familiei”⁴.

Urmând principiilor pedagogice, el arată că tânăra soție trebuie încurajată și apreciată pentru a prinde încredere în cel care îi va fi însoțitor în viață: „Eu nu văd decât calitățile sufletului tău, pe care le prețuiesc mai presus de orice comoară. Căci o ființă înțeleaptă și pioasă, cu sentimente superioare, valorează cât o lume întreagă. Iată pentru ce mi-am legat existența mea

de a ta, iată pentru ce te iubesc și te prefer propriii mele vieți. Dragostea ta pentru mine o prețuiesc mai presus de orice și nimic nu m-ar face mai nenorocit, decât să știu că aș putea avea cândva un alt gând, decât al tău”⁵. Într-un alt loc, Sfântul sublinia: „Dacă face ceva bun, felicit-o; dacă din contră, face ceva necugetat, cum își permit câteodată tinerele femei, atrage-i atenția și reamintește-i datoriile sale. Nu lăsa să-ți scape nici o ocazie, fără să te ridici contra bogăției și a luxului, arătându-i că cea mai prețioasă podoabă este buna cuviință”⁶.

O căsătorie astfel zidită este cu adevărat rețeta unei vieți desăvârșite. Sfântul Părinte considera că femeia are un rol deosebit într-o familie datorită îndelețnicirilor ei: îndrumarea slujitorilor, creșterea copiilor, pregătirea meselor sau organizarea bugetului; acestea sunt lucruri pe care bărbatul nu va fi niciodată în stare să le facă mai bine decât o femeie. Astfel că, indiferent de aportul material al soțului, acesta nu poate aspira să își întrecă soția decât în lucrurile duhovnicești⁷. De aceea, numește femeia *despoina*, adică *doamna* sau *stăpâna casei*: „V-am arătat că nu puține sunt binefacerile pe care ni le oferă femeile noastre, însă dacă noi voim să le răspundem cu aceeași măsură în lucrurile duhovnicești, le vom întrece. În lucrurile trupești însă, nu este cu putință să ne ridicăm la măsura lor”⁸. Observăm, complexitatea căsătoriei, dar și importanța conlucrării bărbatului cu femeia în toate laturile căsniciei. În privința împărțirii sarcinilor dintre soți și datoriile fiecăruia, Sfântul spunea: „nici bărbatului Dumnezeu nu i-a încredințat totul și nici femeii, ci le-a împărțit îndatoririle”⁹.

Vorbind despre foloasele unei bune organizări a casei, el vede familia rânduită după sistemul unei armate: soțul este conducătorul suprem, soția vine ca un mare general de armată, apoi ierarhic, copiii, oamenii casei, rânduiți de asemenea foarte bine¹⁰. În cadrul acestei ordini, membrii familiei sunt chemați să își exercite îndatoririle specifice, iar dacă fiecare își va respecta locul, lucrurile vor merge bine. În repartizarea rolurilor și atribuțiilor fiecăruia, Sfântul

recunoaște un act de înțelepciune a lui Dumnezeu; pe de o parte, El nu le-a împărțit în mod egal, ca să nu existe dispute pentru întâietate între cei doi, iar pe de altă parte, a rânduit bărbatului lucrurile cele mai importante și esențiale, dar cu toate acestea l-a făcut inapt pentru altele mai ușoare pe care i le-a dăruit femeii. În consecință, el nu va putea să o disprețuiască niciodată pentru că îi va recunoaște valoarea, fiind dependent de ea și dator ei cu multă iubire¹¹.

Deosebirea dintre ocupații nu îi împiedică pe cei doi soți să ducă o viață fericită. În atitudinea față de soție, soțul este îndreptat spre imitarea Lui Hrisostos în relația Sa cu Biserica: „Bărbați, iubiți pe femeile voastre, cum a iubit și Hristos Biserica” (Efeseni 5, 25). La rândul ei, femeia a fost creată de Dumnezeu să fie ajutor bărbatului și să umple singurătatea lui. Sfântul recomandă soției să devină mamă demnă, după modelul suprem al Maicii Domnului. Mare susținător al femeii, elogiază contribuția sa esențială la bunul mers al familiei și al societății, apreciind în chip deosebit sensibilitatea și realizările ei spirituale de marcă.

Așadar, învățăturile Sfântului Ioan Gură de Aur despre viața de familie ne sunt o sursă necesară pentru o viațuire autentic creștină și pentru buna funcționare a locului pe care până astăzi îl numim *acasă*. ■

¹ Sfântul Ioan Gură de Aur, „Despre Feciorie”, E.I.B.M.B.O.R, București, 2001, p. 59.

² *Ibidem*, p. 70.

³ Sfântul Ioan Gură de Aur, „Omiliile la Facere”, vol. I, E.I.B.M.B.O.R, București, 2003, p. 187.

⁴ Sfântul Ioan Gură de Aur, „Omiliile la Epistolele pauline”, Ed. Christiana, București, 2005, p. 258.

⁵ *Ibidem*, p. 304.

⁶ *Ibidem*, p. 310.

⁷ D. C. Ford, „Bărbatul și femeia în viziunea Sfântului Ioan Gură de Aur”, Ed. Sofia, București, 2004, p. 322.

⁸ Sfântul Ioan Gură de Aur, „Omiliile la Epistolele pauline”, p. 309.

⁹ *Ibidem*, p. 345.

¹⁰ Pr. Marin Braniște, „Concepția Sfântului Ioan Gură de Aur despre familie”, în „Studii teologice”, Nr. 1-2, An 9, 1957, p. 129.

¹¹ Pr. Prof. Ghe. Busuioc, „Din învățăturile Sfântului Ioan Gură de Aur în legătură cu familia creștină”, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, An XLVI, nr. 1-2, 1970, p. 37.

OMUL – „Duhovnicul” creației sau dimensiunea cosmică a sfințeniei.

Criza ecologică și perspectiva neopatristică¹ (II)

Ion Constantin Nedelcu

Dumnezeul-om, „duhovnic” al creației

Extrapolând sensul tehnic al duhovniciei (preotul ca martor înaintea lui Dumnezeu pentru cel ce se pocăiește, și povățuitor spiritual pentru om), putem afirma că omul a fost, este și va fi chemat să fie „duhovnicul” și preotul creației. Părinții îl numesc pe om preot al creației, iar această *preoție* i-a fost dată în Rai, prin verbele „a supune” și „a stăpâni” tot ceea ce era sub el. Omul „a conjugat greșit” aceste verbe, iar consecințele acestei acțiuni au început să se arate imediat, căci „spini și pălămidă” a rodit pământul. Teologia neopatristică reia cu vigoare linia cugetării Părinților.

Vladimir Lossky descoperă misiunea duhovnicească în cele două relatări despre crearea omului din primele capitole ale Facerii, care, departe de a se contrazice, se juxtapun, născând semnificații profunde ale lumii și ale omului. Textul îl prezintă pe om ca fiind creat din aceeași materie din care este creată lumea, el fiind o extensie a acesteia, arătând legătura naturală ce există între el și univers, „asimilându-l pe om celorlalte creaturi ale pământului”; de asemenea, „definește clar locul omului”, care se descoperă ca principiu al creației, care lucrează pământul și numește toate făpturile oferite lui de Dumnezeu, „precizându-le taina”². Referatul biblic precizează, așadar, strânsa legătură dintre om și cosmos, sensul lumii și misiunea responsabilă a omului; pe de o parte, omul este consubstanțial cu lumea, iar pe de altă parte el complinește legătura naturală cu lumea, asumă universul pentru a-l oferi lui Dumnezeu. Mai mult el poate să ridice universul, căci demnitatea lui nu constă în înrudirea sa cu natura cosmosului, ci în faptul că el este chemat să devină „chip al Chipului”, al lui Hristos, iar universul este chemat să devină „chip al omului”, prin primirea harului în omul îndumnezeit, unit cu Hristos și radiind de lumina harului.

În aceeași linie, Olivier Clément afirmă:

Adam punând nume animalelor, pictor monahul Teofan Cretanul, biserica mănăstirii Sfântul Nicolae Anapafsas – Meteora, 1527

„știm că omul este însă cu mult mai mult decât un microcosmos [...]. În libertatea sa personală, el transcende universul, nu pentru a-l abandona, ci pentru a-l conține, pentru a-i spune sensul, a-i comunica harul. Universul este chemat prin om să devină „chipul chipului” (Sfântul Grigorie de Nyssa)”³.

Spre a preciza sensul lumii, Biserica a așezat în structura sa liturgică ierurgiile, slujbe prin care preotul, prin darul lui Hristos, sfințește și transfigurează cele din jurul său. Numai așa înțelege Biserica misiunea omului de sacerdot al universului. O relație respectuoasă față de universul întreg trebuie să înglobeze atât dimensiunea spirituală, cât și materială, o atitudine contemplativă, cât și una activă față de lume⁴.

Mișcarea duhovnicească a omului către lume, cu scopul de a împlini nobilul ei destin, se caracterizează prin mila și grija izvorâte din dragostea împăratului pentru fiecare făptură din creație. Împlinirea acestui *telos* stă numai în puterea ființei teandrice, căci omul – afirmă Lossky – este „cuvântul, logosul prin care ea se mărturisește, și depinde numai de noi dacă se rostesc blasfemii sau

rugăciuni. Numai prin noi poate cosmosul, aidoma trupului pe care îl prelungește, să primească harul”⁵. Omul renăscut în Hristos nu-și va mai croi din haina materială a lumii un scop, pervertindu-i sensul, ci o va transfigura, pregătind-o astfel pentru așteptarea unui alt moment al plinirii vremii, când lumina Taborului va pătrunde până în cel mai îndepărtat colț al cosmosului.

Unirea omului cu Dumnezeu nu respinge lumea, în dar am primit-o, în dar o vom restitui Domnului, așezând „pe tronul dumnezeirii lutul lumii”⁶. Lutul lumii, transfigurat (*lucrat și cultivat*) de către omul nou în Hristos, nu este o invenție a Părinților Bisericii și nici a teologiei neopatristice, fiind expresia viziunii pauline din *Epistola către Romani*: „Pentru că și făptura însăși se va izbăvi din robia stricăciunii, ca să fie părtașă la libertatea mării fiilor lui Dumnezeu” (Romani 8, 21).

Iresponsabilitatea față de lume

Cuvântul *lume* are două sensuri în teologia patristică, pe de o parte semnifică creația lui Dumnezeu, văzută ca ceva

bun, armonios (cosmos), ceva ținut de Creator în existență prin purtarea Sa de grijă, iar pe de altă parte semnifică păcatul, mișcarea irațională a omului spre cele create. Acest al doilea sens este descris de Sfântul Maxim în *Ambigua*: „omul, după ce a fost creat, nu s-a mișcat în chip natural în jurul Celui nemișcat, ca obârșie proprie, ci s-a mișcat, de bună voie, contrar firii și fără de minte, în jurul celor de sub el [în jurul celor mișcătoare, asemenea lui], peste care a fost pus de Dumnezeu să stăpânească, abuzând de puterea naturală dată lui prin creațiune spre unirea celor despărțite, ca mai vărtos să despartă cele unite”⁷. Mișcarea omului către cele create, văzând în acestea ultima realitate, îi conferă o stare de pseudo-independență, care de fapt este o involuntară supunere față de lume. Starea aceasta este neconformă nu numai pentru om, ci și pentru lume, care nu dorește acest lucru, căci „văzându-l, n-a mai voit să i se supună neascultătorului. Soarele n-a mai voit să strălucească și luna n-a mai voit să se arate, stelele n-au mai voit să se lase văzute [...] și pământul n-a mai binevoit să-l poarte pe spatele lui”⁸. Îmbătat de iluzia satisfacerii noilor și interminabilelor nevoi, omul devine amnezic față de menirea sa sfințitoare⁹. Așadar, în loc s-o transfigureze, o materializează și mai mult, materializându-se și el mereu mai mult.

Toată această răsturnare de sens, care s-a manifestat prin rocada nefirească dintre lumea văzută ca facere bună a mâinilor lui Dumnezeu și lumea văzută ca mijloc pentru satisfacerea micilor și neînsemnate dorințe, ține de tendința omului căzut, de a deveni tot mai autonom. Prin autonomie, omul se vede pe sine ca scop, iar lumea ca mijloc pentru împlinirea acestui scop, perspectivă ce duce la depărtarea de Dumnezeu. Comentând rânduiala *Canonului cel Mare*, Panayotis Nellas observă că omul și-a schimbat obiectivul, devenind propriul său obiectiv: „Călcarea poruncii cu care credinciosul identifică și propria lui cădere („râvnind să întrec în cădere pe Adam cel întâi-zidit” I, 3) e o schimbare de bunăvoie a drumului său, mai radical, o schimbare de obiectiv [...] („însumi idol m-am făcut”, IV, 26)”¹⁰.

Mai mult, pentru Christos Yannaras, atitudinea Bisericii față de lume, exprimată prin gândirea părinților, nu se reduce doar la o învățătură pe care Biserica o predică în lume, la o simplă părere pe care ea și-ar face-o despre lume, „ci reprezintă o atitudine concretă față de lume, un mod de viață și de folosire a lumii...”¹¹. Autonomia, pentru Yannaras, este o lipsă de Hristos, de Dumnezeu, căci dacă a-l primi pe Hristos în viața noastră, sensul

s-ar descoperi ca fiind îndumnezeirea, sens împărtășit și creației. Folosirea lumii – afirmă Yannaras, în jurul unui text din Sfântul Maxim Mărturisitorul –, refuzând logოსul sau rațiunile ei, mutilează și torturează natura și pe omul însuși, de vreme ce respinge adevărul și desăvârșirea vieții și împlinirea țelului creației¹². Neînțelegând rostul său în această lume, omul ajunge inevitabil să aibă o nouă atitudine, aceea de *a-toate-utilizator* și *a-toate-distruător*. Consumarea lumii se transformă, egoist, în confort, care ajunge să fie perceput de noi ca ceva de la sine înțeles, astfel încât abia dacă mai sesizăm în ce măsură suntem sau nu dependenți de el¹³.

Părăsind paradisul ceresc, prin inerție (nostalgic fiind), omul întunecat de păcatul său încearcă și reușește să-și creeze un paradis pământesc, fără Dumnezeu, în care se încoronează pe tronul lumii tehnologizate¹⁴. În acest context, crezând că stăpânește lumea, omul devine din ce în ce mai dependent de ea pe măsură ce pierde controlul patimilor sale, uitând că pământul pe care trebuie să-l stăpânească în primul rând este propria fire sau, după cuvântul Sfântului Grigorie Teologul, că trebuie să înnoiască în el pământul pentru Dumnezeu (*A doua cuvântare teologică*, I)¹⁵.

Yannaras, în continuarea criticii sale asupra folosirii violente a lumii, face un lucru surprinzător și necesar în același

timp, arătând că există o atitudine diferită în Apus față de concepția cosmologică patristică, ca mod de viață și ca mod de a te sluji de natură în scopul de a realiza o civilizație adevărată, care nu face abstracție de logოსul lumii. El observă că, chiar dacă Apusul și-a integrat adevărul despre om-microcosmos și despre cosmos ca macro-om, el n-a reușit decât să rămână în cadrele raționalului, netransformând *theoria în practică*¹⁶. Acest fel de cunoaștere este de fapt o închidere, o limitare, care „nu se mai realizează ca relație personală” ce se descoperă în logოსul lucrurilor, ci lumii i se descoperă un singur și fals sens, unul utilitarist, „iar criteriul utilității înseamnă, de fapt, supunerea lumii față de voința și dorința omului”¹⁷, nu față de voința lui Dumnezeu.

Teologia neopatristică așază în mijlocul lumii un om renăscut prin întruparea lui Hristos, un om teandric ce nu se poate realiza desăvârșit decât în spațiul de manifestare maximală a Sfântului Duh, Biserica. Omul teandric este singurul care înțelege rostul și țința lumii în care a fost pus să stăpânească lucrând, care își trăiește viața manifestându-și clar misiunea de preot și duhovnic al creației. Omul dezrădăcinat din normalul dumnezeiesc nu va reuși să audă glasul universului strigând după un *lucrător* demn de slava lui Dumnezeu. ■

(*va urma*)

¹ Publicat în „Buletinul Centrului pentru dialog între științe și teologie”, nr. 3, Craiova, 2004.

² Vladimir Lossky, „Introducere în Teologia Ortodoxă”, Editura Enciclopedică, București, 1993, p. 88-93.

³ Olivier Clément, „Întrebări asupra omului”, Editura Arhiepiscopiei Alba Iulia, Alba-Iulia, 1997, p. 139.

⁴ Otto Schäfer-Guignier, „Et demain la terre... Christianisme et écologie”, Editura Labor et Fides, Genève, 1990, p. 53.

⁵ V. Lossky, *op. cit.*, p. 96.

⁶ Christos Yannaras, „Abecedar al credinței. Introducere în teologia ortodoxă”, Editura Bizantină, București, 1996, p. 65.

⁷ Sfântul Maxim Mărturisitorul, în colecția Părinți și Scriitori Bisericești, vol. 80, E.I.B.M.B.O.R., București, 1985, „Ambigua”, 106a, p. 236.

⁸ Sfântul Simeon Noul Teolog, „Întâia cuvântare morală”, în „Filocalia sfințelor nevoințe ale desăvârșirii”, vol. 6, Editura Humanitas, București, 1997, p. 121-122.

⁹ Cauza mult mai profundă a acestei amnezii, simptomatică omului contemporan, pare a fi un refuz instinctiv față de univers, refuz ale cărui rădăcini își trag seva din cosmografia Evului Mediu. *Vide pr. dr. Doru Costache*, „Istoria recentă, actualitatea și perspectivele raporturilor dintre teologie și reprezentarea științifică a lumii”, în vol. colectiv „Știință și teologie. Preliminarii pentru dialog, XXI”: Eonul dogmatic, 2001.

¹⁰ Panayotis Nellas, „Omul – animal îndumnezeit. Pentru o antropologie ortodoxă”, ediția a II-a, Editura Deisis, Sibiu, 1999, p. 191.

¹¹ Christos Yannaras, „Persoană și eros”, Editura Anastasia, București, 2000, p. 112.

¹² *Ibidem*.

¹³ Konrad Lorenz, „Cele opt păcate capitale ale omenirii civilizate”, traducere din germană de Vasile V. Poenaru, ediția a II-a, colecția *topH*, Editura Humanitas, București, 2001, p. 51.

¹⁴ Karl Popper avertizează și el – parcă în același spirit patristic – că „încercarea de a înfăptui raiul pe pământ transformă cu destulă ușurință pământul într-un iad pentru omenire” (Karl R. Popper, „În căutarea unei lumi mai bune. Conferințe și eseuri din trei decenii”, traducere din germană de Anca Rădulescu, Editura Humanitas, seria „Societatea civilă”, București, 1998, p. 154).

¹⁵ Pr. prof. dr. Dumitru Popescu și diac. Doru Costache, „Introducere în dogmatica ortodoxă”, Editura Libra, București, 1997, p. 173-174.

¹⁶ *Ibidem*, p. 114.

¹⁷ *Ibidem*, p. 116.

Departe de acasă în spațiu ortodox: Biserica *Bunei Vestiri* de pe insula Tinos

Biserica *Bunei Vestiri* din Tinos

Ileana Apostol

Apropiindu-ne pe mare de insula Tinos, de pe feribot se zărește o felie de pământ cenușiu, punctat răzleț de clădiri albe. După aspectul arid al insulei călătorul pe Marea Egee știe că a intrat în arhipelagul Cicladelor. Doar în timpul primăverii există pe ici pe colo un punct de verdeață. În restul anului, vânturile puternice, arșița soarelui și malurile din rocă cenușie dau insulelor Ciclade un aspect de deșert.

Insula Tinos se află între insulele Andros și Mikonos, aproape de centrul geografic al arhipelagului Cicladelor. În antichitate s-a numit Ydroussa, de

la „hydria” înseamnă surse de apă, care erau din abundență pe insulă, sau Ophioussa, de la cuvântul desemnând șarpe, „ophis”. Pentru că a izgonit șerpia de pe insulă, Poseidon era considerat protectorul locului după mitologia greacă. Tot aici era și casa lui Aeolus, zeul vântului. De-a lungul verii, după-amiaza bate un vânt uscat de nord peste insulă, Meltemi, care rezultă dintr-un sistem de presiune ridicată în Balcani și unul de presiune scăzută în Anatolia. Ca niște temple ale vântului și zborului, în Tinos sunt vreo 80 mori de vânt amplasate pe înalțimi și în jur de o mie de hulubării presărate pe toate văile și pantele de deal mai protejate. Hulubăriile sunt un simbol artistic al insulei, turnuri albe de

doă etaje decorate cu motive geometrice din piatră, lucrate îngrijit în credința că motivele artistice sunt capabile să atragă porumbeii.

Petrecând câteva zile în septembrie pe insulă, am învățat să apreciez viața și frumusețea naturii aride și mai ales a rocilor atât de diverse, printre care și o marmură verde deosebită, aflate din abundență pe simeza expoziției permanente care este peisajul muntos din Tinos. Natura a creat locuri de o frumusețe stranie, cum ar fi „plantația” de roci rotunjite, de mărimea unor clădiri cu mai multe etaje din jurul satului Volax. Mulți sculptori și pictori contemporani greci sunt stabiliți în Tinos și datorită variației geologice, iar din piatră și din marmură,

Rocile din Tinos

Hulubăriile de pe deal

locuitorii au făcut cărări, garduri și terasări pe tot teritoriul insulei.

Cred că rafinamentul artistic din Tinos este de sorginte venețiană. Mai bine de cinci secole insula a fost sub autoritatea venețienilor, ce a durat mai mult decât în alte insule din Marea Egee, datorită familiei Ghizzi, care a reușit cu ajutorul locuitorilor să-i țină pe otomani la distanță până în secolul al optsprezecelea. Aceasta a fost o perioadă de prosperitate, care a continuat și în secolul următor de dominație otomană, când insula a avut un statut special de autoguvernare și a fost centrul economic al Cicladelor până la independența din 1821.

În perioada de eliberare de sub autoritatea otomană, tradiția spune că, Sfânta Pelagia, o călugăriță de la Mănăstirea Kechrovouniou a Adormirii Maicii Domnului, a avut o viziune a Fecioarei Maria care i-a dezvăluit unde se află îngropată o icoană făcătoare de minuni care o reprezenta. Mai veche decât perioada bizantină, s-a bănuțit că icoana este opera Sfântului Evanghelist Luca, în 1823 când a fost găsită lângă ruinele unei biserici bizantine unde, se pare că fusese îngropată timp de 850 ani. Icoana Fecioarei Maria îngenuncheată, cu capul plecat în rugăciune, este în prezent îmbracată în aur și argint și acoperită de bijuterii; este făcătoare de minuni, protectoare a marinarilor și vindecatoare de infirmități. După crearea statului modern grec, a căruia independență este sărbătorită pe 25 martie în ziua Bunei Vestiri, Fecioara Maria din Tinos a fost declarată sfântă protectoare a națiunii elene.

Pentru a adăposti icoana făcătoare de minuni a Fecioarei Maria (Panagia

Evanghelistria), în capitala insulei Tinos a fost construită prin chetă publică o biserică în stil neoclasic cu hramul Bunei Vestiri (Biserica Fecioarei Maria Evanghelistria). Biserica a fost inaugurată în 1830 și de atunci a devenit un centru cultural și religios panelenic, cel mai important locaș de cult grec ortodox dedicat Fecioarei Maria și destinația celui mai activ pelerinaj anual din Grecia, la nivelul celor de la Lourdes în Franța sau de la Fatima în Portugalia. Icoana Fecioarei Maria este purtată pe străzi într-o procesiune la hramul Bunei Vestiri și de Adormirea Maicii Domnului, care este principala sărbătoare din vară în insulele din Marea Egee. De asemenea, pe 23 iulie, într-o festivitate religioasă de mai mică anvergură, locuitorii din Tinos o sărbătoresc pe Sfânta Pelagia, cea care a ajutat ca icoana făcătoare de minuni să fie adusă aproape de credincioși.

Îmi dorisem să vizitez insula Tinos, de când aflasem de acest locaș sfânt ce adăpostește icoana Panagia Evanghelistria și de faptul că, mulți pelerini își arătau devoțiunea față de Fecioara Maria, parcurgând în genunchi urcușul de aproape un kilometru de la port până la complexul religios. Pelerinajul îngenuncheat este o formă de mulțumire Fecioarei Maria, pentru împlinirea rugăciunilor făcute la icoana sa din biserică.

Odată debarcați, înainte de a intra în centrul orașului, chiar în port, ne-a întâmpinat piața de legume și fructe. Frumos decorate și așezate pe tarabe cu gust artistic erau diferite bunătăți pe care le oferă pământul de aici: capere, roșii, anghinare sau oregano, fratele cimbrului

de la noi. Caperele sunt mândria insulei, căci aici au condiții prielnice de sol și climă care le dă gustul cel mai bun.

Trecând prin piață ne-am îndreptat spre partea animată a portului cu tavernne și magazine. De aici, două drumuri urcă pe deal, unde se zărește zidul de incintă al bisericii Bunei Vestiri: un drum de pelerinaj cu o cărare marcată cu un covor de cauciuc pe care pelerinii urcă în genunchi, iar un alt drum printre magazine și tarabe, pe care se găsesc printre multe suveniruri și obiecte religioase. Urcușul care durează vreun sfert de ceas, mergând la pas, poate părea îndelungat pentru cei care îl parcurg îngenuncheați. În timp ce ne apropiam de biserică, lângă trotuar, pe covorul de cauciuc se petreceau diverse scene: o fiică își filma mama reușind să-și împlinească promisiunea făcută Maicii Domnului, o doamnă se străduia să-și păstreze poșeta pe umăr în timp ce avansa, o persoană care a renunțat la urcuș a întrebat-o pe cea care venea în urma sa dacă nu dorește genuncherele sale de protecție. Răspunsul a venit imediat: „În timp ce urcam mă rugam la Fecioara Maria să-mi vină în ajutor și iată că s-a realizat! Mulțumesc!”

Așteptând la rândul organizat pentru aducerea rugăciunilor și arătarea devoțiunii pentru icoana făcătoare de minuni a Fecioarei Maria din biserica Bunei Vestiri, mi-am amintit o predică a Părintelui Bakas de la catedrala creștin ortodoxă Sfânta Sofia din Los Angeles¹, el însuși un fiu al insulei Tinos.

„Un membru al unei parohii, care în trecut participa regulat la slujbele de duminică, a încetat deodată să mai vină la

EPISTOLA UNUI PELERIN

biserică. După câteva săptămâni, preotul paroh s-a hotărât să-i facă o vizită acasă, unde l-a găsit singur așezat în fața focului. Bănuind motivul vizitei preotului, după ce i-a urat bun venit, omul l-a poftit să se așeze pe un scaun comod lângă foc și a așteptat. Deși se simțea ca acasă, preotul nu a scos nici o vorbă, ci într-o liniște profundă a contemplat dansul flăcărilor în jurul bușteanului. După câteva minute, preotul a ridicat cu vătraiul un tăciune aprins și l-a pus separat, mai departe de foc. Apoi s-a așezat tăcut la locul lui. Gazda privea toate acestea tăcut, ca într-o reverie. Flacăra tăciunelui separat de foc scădea din ce în ce mai mult, până când a mai strălucit o ultimă licărire și s-a stins. Apoi a devenit rece și fără viață.

După ce s-a uitat grăbit la ceas, preotul și-a dat seama că era momentul să plece. Așa că s-a ridicat încetinel din scaun, a luat tăciunile stins și l-a pus la loc în mijlocul focului. Acesta a început imediat să strălucească din nou datorită luminii și căldurii lemnelor care ardeau în jurul lui. Când preotul a ajuns la ușă, gazdei sale îi curgeau lacrimi pe obraz și i-a spus: „Mulțumesc frumos pentru vizită și mai ales pentru predica de foc. Duminică voi fi în biserică.”

Creștinii sunt chemați să aparțină, nu numai să creadă. Dumnezeu ne-a creat pentru comunitate, căci despre aceasta este „ecclesia” ori biserica: comuniune în rugăciune unul cu celălalt. Suntem formați a fi parte din familia lui Dumnezeu și nici

unul dintre noi nu poate să împlinească voia lui Dumnezeu singur și izolat de frăția bisericii. De unul singur suntem ca „tăciunii” stinși îndepărtați de focul sacru al bisericii/comunității care aduce căldura și lumina.

Este de fapt ca și cum un organ ar fi rupt din organism. S-ar usca și ar muri. Așa cum un organ nu poate să existe separat, nici noi nu putem. Rupti și îndepărtați de sursa de viață a credinței noastre, viața spirituală ni s-ar veșteji și într-un final ar înceta să mai existe. De aceea primul simptom al declinului spiritual este de obicei prezența neconsecventă la slujbe și la întrunirile cu frații întru credință care ne îmbogățesc viața. Izolarea în sine, în eu... mine... al meu, oprește oxigenul donat de comunitate. Când devenim izolați, într-un sens ne înconjurăm cu „oglinzi” și tot ceea ce vedem este doar pe noi înșine. Când suntem în relație cu o comunitate, ne înconjurăm cu ferestre. Singuri fiind, când privim printr-o fereastră, vedem o oglindă, iar oamenii-oglinzi se privesc pe ei înșiși vreme îndelungată. Ne privim într-o oglindă să vedem cum arătăm, însă privim printr-o fereastră ca să vedem cum sunt ceilalți. Oamenii-fereastră privesc

dincolo de ei înșiși la ceilalți, sunt deschiși să se bucure de compania celorlalți, să-și împartă cu ei viața și succesul care sporește într-o comunitate bazată pe iubire.”

Părintele Bakas ne îndemna prin 2008: „Oricare ți-ar fi credința, comunitatea sau denotația, alătură-te fraților și surorilor în biserică, templu sau moschee și vei avea experiența căldurii și luminii focului viu al apartenenței”!

În scurta mea vizită, am simțit cum focul apartenenței la comunitate întru credință, se îmbina armonios în insula Tinos cu celelalte elemente ale naturii, care-i definesc identitatea: apa, vântul, mineralele. Iar astăzi de Buna Vestire 2011, rugăciunile mele se îndreaptă către poporul japonez pus acum la încercare de aceleași forțe ale pământului, apei, aerului și focului. Cu voia lui Dumnezeu fie să fim uniți într-o comunitate bazată pe iubire! ■

Paris, 25 Martie 2011.

Fotografii de Panayotis Antoniadis

¹ În engleză, „The Silent Sermon de John Bakas”, online la: http://www.huffingtonpost.com/father-john-bakas/the-silent-sermon_b_129701.html.

Urcușul în genunchi de la port la biserică

MARTIRIU ȘI EUHARISTIE.

Taina Bisericii în mărturiile Părinților apostolici și în actele martirice (I)¹

Cristian Nicolae Cădă

Misiunea Bisericii, indiferent în ce timp și loc, impune a se ține seama de cel puțin două coordonate: ceea ce este Biserica, viața și credința ei, și ceea ce este contextul imediat. În cele ce urmează, intenționez să prezint rezultatele unei cercetări – desfășurate pe mai bine de doi ani – asupra unor mărturii importante ale Bisericii primare, scrierile Părinților apostolici și actele martirice. Intențiile mele au fost acelea de a descoperi principalele repere ale credinței Bisericii, acelea care îi permit să fie ea însăși, indiferent în ce context istoric, social, cultural, mai ales că, în era modernă, în conjuncturi nefavorabile, pare că

Cei 40 de mucenici din Cetatea Sevastiei

Biserica întâmpină dificultăți în a-și găsi calea proprie. Or, din punctul meu de vedere, Biserica lui Hristos, Biserica apostolică, rămâne permanent ea însăși în măsura în care este conștientă de exigențele și criteriile tradiției apostolice, și în măsura în care, cu libertate apostolică, le aplică într-o manieră concretă, într-un timp și un loc bine determinat.

Această cercetare m-a condus la concluzia că, într-o formă implicită, Biserica păstrează neîncetat aceste criterii, manifestate cu putere în sfânta liturghie, în taina comuniunii euharistice, numai că, din când în când – și acesta ar fi un moment potrivit, la intrarea în noul mileniu creștin – este necesară o descifrare, o manifestare explicită a acestora. Perspectiva care mi s-a impus, pe parcursul cercetării, este că Biserica e, prin excelență, ființă vie și mărturisitoare, realitate profetică și martirică, împărtășind întru toate vocația Domnului său. Mai precis, mi s-a impus certitudinea că experiența euharistică a Bisericii este un martiriu implicit și că martiriul este revelarea conținutului euharistiei, ambele fiind moduri în care Biserica participă la viața lui Hristos.

Nu o să mai insist acum asupra amănunțelor, lăsându-l pe cititor să se bucure o dată cu mine de aflarea lor, pe măsura lecturii. Aș vrea numai, pentru a întări afirmația de mai sus, să spun că asocierea între martiriu și euharistie nu-i deloc forțată, de vreme ce chiar mucenicii, clerici și laici, femei și bărbați, aveau conștiința că se împlinesc – cu ei, prin ei și în jurul lor – liturghia de toate zilele a Bisericii. Implicațiile imediate ale acestei asocieri, pentru credința și viața Bisericii, se vor evidenția și treptat, și în concluziile studiului, fără ca prin aceasta să pretind a fi epuizat un domeniu atât de vast.

Martiriul în mentalitatea profană și în conștiința eclesială

După Paul-Ludwig Landsberg, „disprețul față de viață la primii creștini este imens și poate părea monstruos lumii moderne”². Așa încât experiența martirică, fenomenologic prezentată ca absurdă, inacceptabilă logic, poate deveni inaccesibilă în esență. De fapt, după filosoful german, pentru oamenii moderni, imaturi etic/spiritual, neputincioși în fața suferinței și a morții, experiența martirică e indezirabilă și inabordabilă³.

Martirul e asociat curent, dacă nu patologiei, cel puțin

personajelor mitice, interpretare generată, din perspectivă eclesială judecând, de un complex al umanității rușinate pentru propria-i goliciune spirituală. În fața oricărei realități ce-i transcende ignoranța și comoditatea (de acum, în ordinea căderii, firești), omenirea modernă procedează la o consecvență abordare seculară, în care orice manifestare a unui comportament „supranatural”⁴ e confundată cu miticul/himericul. Poate că această percepție a martiriului a fost sugerată și înlesnită chiar de absența – din ce în ce mai evident resimțită în teologia și în viața Bisericii – unei asumări eclesiale a slavei martirilor, a experienței martirice, real centrată hristic, conformă cu Hristos, Care este substanța și motivația ultimă a muceniciei și a Bisericii.

Reluând, trebuie spus că nu numai pentru anticii păgâni și pentru contemporanii noștri din afara Bisericii, părtăși – mai mult sau mai puțin conștient – aceleiași logici, ci și pentru creștinii de azi⁵, martiriul este irațional și ca atare lipsit de relevanță existențială, ignorat și evitat ca orice demers nebunesc. Pentru credincioși și necredincioși deopotrivă, martirii creștini continuă să fie, cum remarcă Landsberg, „oamenii care [...] își aflau o fericire ciudată în a urma exemplul lui Hristos și în a suferi pentru el și ca el”⁶.

Evaluarea superficială a martiriului poate produce confuzie în privința calității etice a atitudinii creștinilor și denaturează sensul supliciilor acestora. De aceea se impune urgent creștinismului, în viziunea aceluiași filosof, recuperarea – pentru sine și pentru umanitatea întreagă – a „virtuții sale originare” și a „adevărului său caracter”. Martiriul este semnul spiritului creștin, care, depășind orice morală naturală, raționalistă, e „manifestarea în viață a unei revelații paradoxale”. De fapt, martirii, în opinia lui Landsberg, „stau mărturie că, prin har, omul poate să urmeze exemplul lui Hristos în atitudinea sa față de suferință și de moarte [față de Viața omului], atitudine cât se poate de firească”⁷. De aceea, particularitățile și implicațiile existențiale ale martiriului creștin, toate aspectele sale implicite și familiare Bisericii primare, dar străine teologiei și experienței eclesiale actuale, trebuie acum rememorate și conștientizate explicit⁸.

Pentru conștiința Bisericii, martiriul se identifică cu felul ei de a fi și de a se manifesta. Conștiința eclesială nu se sfiește să mărturisească aceasta atâta timp cât, în Duminica tuturor sfinților – ziua în care Biserica se oferă omenirii ca posibilitate unică de sfințire, de participare la viața lui Hristos, unicul Sfânt –, martiriul este cântat ca slavă a Bisericii și propus ca metodă eclesială de ființare:

„Să alergăm împreună, credincioșii, la prăznuirea de acum! Faptele bune ale mucenicilor stau înaintea noastră ca o masă duhovnicească cu dulci bucate și ca un pahar de taină plin de veselie. Aceștia, cu suflete tari, din toate laturile pământului și de toată vârsta [fiind], l-au adus lui Dumnezeu ca jertfă duhovnicească încercările a tot felul de chinuri asupra trupului [pe care le-au suportat]. Unora li s-a tăiat capul, iar altora li s-au smuls mâinile,

cu toate încheieturile, toți sfinții făcându-se astfel părtăși patimilor lui Hristos. Ci, o, Doamne, cel ce le-ai dat cununi de răsplătire pentru chinuri, învrednicește-ne și pe noi, iubitorule de oameni, să viețuim urmând calea acestora”⁹.

Transmisă cultic permanent, experiența eclesial-martirică este conturată clar: amintirea sfinților convoacă comunitatea, pentru care martirul reprezintă tainic darurile euharistice, materia sau semnele dialogului său euharistic. *Passiones*, actele martirice, sunt contemplate euharistic, descifrate și asimilate în consecință¹⁰: consolidați duhovnicește, martirii, depășind limitele firii, comunică sacramental cu Tatăl prin sângele hristic, prin Duhul în Hristos. Răspunsul iubitor al Tatălui, care confirmă tainic martiriul, este cerut și pentru cei chemați la același tip de viețuire, urmând exemplul mucenicilor.

Nu-i vorba de a regăsi un discutabil gust pentru morbid, cum sesizăm în discursul compatriotului nostru Cioran, ci adevărata natură a Bisericii, trăsătura ei fundamentală, aceea pe care deja sfântul Pavel o descria la sfârșitul Capitolului 8 din *Epistola către Romani*. Desigur, o asemenea exigență nu poate fi împlinită fără o cercetare atentă a principalelor repere caracteristice ale mentalității martirice, așa cum este expusă în *Actele martirice* și în mărturiile Părinților apostolici¹¹. Dar supoziția de bază a cercetării mele, confirmată textual, este aceea că martiriul nu este ceva deosebit de ființa Bisericii. Este vorba de forma ultimă a Bisericii, mereu ascunsă în și mereu descoperită de actele văzute ale comunității rugătoare. Mai mult, este, în ordine mistică, ceea ce exprimă euharistia în ordinea văzută. ■

(Va urma)

¹ Textul a mai fost publicat în volumul „Studii”, Nr. 1, Anul 2002, Mitropolia Olteniei, „Centrul pentru Studii de Teologie Aplicată”, Editura Mitropolia Olteniei, Craiova, p. 19-34.

² Cf. Paul-Ludwig Landsberg, „Eseu despre experiența morții. Problema morală a sinuciderii”, Editura Humanitas, 1992, p. 103.

³ Cf. *Ibidem*, p. 117. Landsberg consideră că oamenii moderni sunt inferiori stoicilor antici, a căror virtute este „poate cea mai înaltă formă de moralitate a omului situat în afara vieții creștine și a harului creștinesc”.

⁴ În acest context, termenul nu se referă la dihotomia culturii occidentale natural-supranatural, ci la un mod de viață duhovnicește necondiționat.

⁵ Creștinii de azi sunt vădiți profetic de Paul Evdokimov ca „eretici în viața lor”, a căror „teologie de eunuci [...] chiar atunci când este corectă, miroase a moarte” (cf. „Iubirea nebună a lui Dumnezeu”, Editura Anastasia, p. 167).

⁶ Cf. Landsberg, p. 117.

⁷ *Ibidem*, p. 117.

⁸ *Ibidem*, p. 125-126. Conștient de criza Bisericii sale (nu doar romano-catolică, ci a lui Hristos și a tuturor creștinilor), încă din prima jumătate a sec. XX, Landsberg face această propunere profetică în încheierea testamentului său intelectual și spiritual, cum numește Lacroix lucrarea filosofului german.

⁹ Vecernia, stihira de la Slavă... a „stihovanei”.

¹⁰ Peter Brown afirmă explicit că exact acesta era obiectivul redactării lor: *passio* abolea timpul, trecutul fiind participat, exact în momentul lecturii, de către ascultători, sfântul fiind de față ori-de-câte-ori era pronunțat numele său (cf. „Cultul sfinților”, Editura Amarcord, p. 88-89 și 95).

¹¹ „Actele martirice”, trad. preot prof. dr. Ioan Rămureanu, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997; „Scrierile Părinților apostolici”, trad. preot prof. dr. Dumitru Fecioru, București, 1995.

De ce este esențială crucea pentru un creștin?

Dana Sofronia Moldovan

„Căci cuvântul crucii pentru cei ce pier este nebunie, iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu” (I Corinteni 1, 18) spune Sfântul Apostol Pavel. Am considerat că este potrivit să scriu câte ceva despre „cruce”, acest concept care face să se nască atâtea întrebări în sufletele noastre, mai ales acum în acest răgaz de meditație și întoarcere către sine, oferite de vremea postului. Despre cruce au scris majoritatea Sfinților Părinți, și, cu toate acestea, cuvântul crucii rămâne motiv de poticnire pentru mulți, deoarece, pentru a putea fi înțeleasă, crucea trebuie trăită, asumată, nu poate fi acceptată ca o teorie. Crucea este esențială pentru un creștin, căci ea îl introduce pe om în intimitatea lui Hristos; în suferință el este cel mai aproape de Dumnezeu, căci prin suferință Dumnezeu S-a apropiat de noi, făcându-Se asemenea nouă prin asumarea crucii. Crucea reprezintă, astfel, drumul cel mai sigur spre împărăția lui Dumnezeu, și fără aceasta nimeni nu poate trece peste prăpastia plăcerilor și încercărilor din această lume înșelătoare, care ne țin departe de Hristos. Îmi vine în minte un vers dintr-o poezie „Nu tăia din cruce” a lui Costache Ioanid, care spunea cam așa: „Bătrânul ia crucea cu-al dorului val,/Și-ncearcă s-o pună și el de pe mal./Dar crucea-I scurtată ... Au toate un rost.../Ce bine-ar ajunge de-ar fi cum a fost!” Acest vers se referă la faptul că bătrânul care tăia din cruce, pentru că i se păruse mult prea grea pentru el, acum, când a ajuns la un pas de împărăție, de unde se auzeau cântări minunate, iar strălucirea castelului îl orbea, avea nevoie de crucea întreagă, pe care să o așeze drept punte peste ultimul șanț ce trebuia trecut. Conștientizarea neputinței de a trece prăpastia, pentru că tăia din cruce, și faptul că îi vede pe alții care trec cu ușurință, căci au purtat crucea așa cum le-a fost rânduită, fără să o scurteze, este tulburătoare pentru bătrân. Este momentul în care nu se mai poate schimba nimic, este momentul judecății, nimeni nu mai poate merge în căutarea untdelemnului pentru a aprinde candela sufletului său. Toate experiențele trăite în această vremelnică viață sunt numai clipe, pe care, de cele mai multe ori, nu avem timp să le înțelegem și nici să păstrăm gustul părutelor plăceri, căci din nou se ivește suferința, pe care nu o înțelegem, și care, dacă nu este privită prin Hristos, duce la nebunie. În toată această învălmășeală a plăcerilor și durerilor care formează cercul în care omul se mișcă, permanent în căutarea de sensuri și explicații, crucea reprezintă unitatea de măsură; ea ne

limpezește mintea tulburată de întrebări care așteaptă răspuns, și ne indică drumul spre Hristos. Numai El ne este răspuns la orice întrebare, și numai prin alegerea lui Hristos, putem pricepe și accepta „nebulia crucii”. Mesajul pe care Hristos îl adresează lumii, de a lua crucea și a-L urma, este foarte greu de înțeles, și

apare ca o revoltă pentru omul veșnic însetat de plăcere și fericire. Cum să mă bucur în suferință? Cine poate face acest lucru? E revoltător... Să plângi când te doare, să râzi când ești bucuros, sunt lucruri firești. Dar cum să te bucuri atunci când ești în suferință? Aceasta chiar este nebunie. Hristos ne cere un lucru care trece dincolo de limitele firii, ne cere să fim ca El. Sfântul Nicolae Velimirovici vorbește atât de frumos despre exemplul dat de Hristos în acest sens: „Și așa Domnul, care iubește oamenii, a luat Crucea cea mai grea asupra Sa, ca să arate că se poate. Domnul nu-i împinge pe oameni spre Cruce, înaintea Lui, ci îi cheamă să-L urmeze pe El - fiindcă El a purtat Crucea. Înainte de a da glas acestei chemări, El a prorocit suferințele Sale: *Fiul*

Omului trebuie să pătimească multe și să fie omorât,

iar după trei zile să învieze (Marcu 8, 31). De aceea El este Calea. El a fost Cel dintâi întru suferință și Cel dintâi întru slavă; El a venit să arate că tot ceea ce oamenii cred că este cu neputință, este cu putință, și pentru ca să facă acest lucru cu putință. În suferința și slăbiciunea lor, bolnavii caută un doctor care le va da un leac pentru aceste lucruri. Nimeni nu va căuta un doctor care să le dea leacurile cele mai dulci, ci fiecare va voi ca cineva să le dea unul tămăduitor, fie el dulce, amar, ori lipsit de gust. Cu cât leacul dat este mai amar, și cu cât lucrarea de vindecare este mai complicată, cu atât, se pare că bolnavul are încredere mai mare în doctor. De ce nu primesc oamenii leacul cel amar, numai atunci când îl oferă mâna lui Dumnezeu? De ce se caută și se așteaptă numai bomboane din mâna lui Dumnezeu? Pentru că oamenii nu simt cât de primejdioasă este boala păcatului lor și cred că se pot vindeca numai cu bomboane.” (*Predica la Duminica Sfintei Cruci din Postul Mare*). Dacă bătrânul din poezia lui Costache Ioanid, pe care l-am exemplificat anterior, ar fi știut că scurtând din cruce, va pierde șansa de a se bucura împreună cu ceilalți în împărăție, cu siguranță și-ar fi asumat-o în întregime. Dacă noi am conștientiza importanța și necesitatea crucii în drumul nostru spre mântuire, cu siguranță am accepta spinii, bubele, rănilor și toate celelalte pe care le implică crucea, în vederea dobândirii adevăratei bucurii în Hristos. ■

(Continuare în pagina 16)

Dragi copii, vă propun o nouă lectură: un fragment din *Aventurile lui Habarnam* și ale prietenilor săi, autor: Nikolai Nosov¹

Habarnam stătu pitit, într-adevăr, în desișul de pădăii, până a început balul. În realitate, el nu stătea pitit, ci se întinsese pe iarbă, adică, la drept vorbind, dormea, însă, îndată ce văzu că prichindeii încep să se adune, ieși de acolo și o porni direct spre ring.

De cum îl văzură, aceștia începură să strige:

— A, mincinosule, ai și sosit? Hai, vino și povestește cum zburai tu cu picioarele în sus!

— Haide, spune cum ai mâncat tu pilaf de nori! Începu să strige Gogoasă.

Habarnam se simți grozav de jignit. El întoarse spatele tuturor și porni încotro vedea cu ochii. Prichindeii continuau să rădă și să strige în urma lui, dar el nu-i mai auzea.

Mergând la întâmplare, se trezi la marginea orașului, se izbi de un gard și-și făcu un cucui în frunte. Oprindu-se, își ridică privirea și văzu că pe gard scria: „Habarnam e măgar!”

„Ei, poftim! zise el. Acum au începui să apară și inscripții pe garduri despre mine.”

Nu există cuvinte care să arate mila teribilă ce-l cuprinse pe Habarnam pentru propria-i persoană! Se propti cu fruntea în gard și lacrimile porniră să-i curgă șiroaie.

— Vai, cât sunt de nefericit! spunea el. Toți răd de mine! Toți

mă disprețuiesc! Și nimeni, nimeni pe lume nu mă iubește!

Stătu multă vreme așa, cu fruntea lipită de gard, în timp ce lacrimile îi curgeau fără încetare. Deodată simți mâna cuiva pe

umăr, iar o voce duioasă îi spuse:

— Nu plânge, Habarnam.

Se răsuci și o văzu pe Ochi-albaștri.

— Nu plânge, repetă ea.

Habarnam îi întoarse spatele, se agăță cu mâinile de gard și începu să urle și mai tare. Ochi-albaștri îl mângâie în tăcere pe umăr. Habarnam își smuci umărul, încercând să-i dea jos mâna, ba chiar începu să bată din picioare.

— Ei haide, nu mai fi atât de încăpățânat! îi zise ea punând multă căldură în glas. Doar ești un prichindel blând și bun. Ai vrut să le arăți că ești mai bun și de aceea ai început să te lauzi și să ne minți. Dar de-acum n-o să mai faci așa ceva. N-o să mai faci? Habarnam tăcea.

— Hai, spune că n-o să mai faci. Doar ești bun.

— Nu, eu sunt rău!

— Bine, dar există alții și mai răi.

— Nu, eu sunt cel mai rău...

— Nu-i adevărat! Cuișor era și mai rău decât dumneata.

Dumneata n-ai făcut niciodată ticăloșiile pe care le făcea Cuișor și, până la urmă, s-a îndreptat și el. Înseamnă că dacă vrei poți să devii și dumneata mai bun. Promite că n-ai să mai faci ce-ai făcut și că ai să-ncepi o viață nouă. Să nu ne mai amintim de trecut.

— Ei, mă rog, n-o să mai fac! mormăi Habarnam morocănos.

— Uite, așa e bine! se bucură Ochi-albaștri. De-acum o să te străduiești să fii cinstit, curajos, înțelept, o să faci fapte bune și n-o să mai simți nevoia să scorești tot felul de bazaconii ca să-ți dai importanță. Nu-i așa?

— Așa e, răspunse Habarnam. O privi cu tristețe pe Ochi-albaștri și-i zâmbi printre lacrimi. Ochi-albaștri îl luă de mână:

— Să mergem acolo unde se află și ceilalți.

Curând ajunseră lângă ringul de dans. Gogoasă, văzându-l pe Habarnam că se întoarce împreună cu Ochi-albaștri răcni cât îl ținea gura:

— Habarnam-mincinosul! Habarnam-mă-garul!

— Povestește-ne cum ai înghițit norul! strigă Limonadă.

— Să vă fie rușine, prichindeilor! se răsti la ei Ochi-albaștri. De ce-l necăjiți?

— Dar el de ce-a mințit? întrebă Gogoasă.

— Oare v-a mințit pe voi? se miră Ochi-albaștri. El ne-a mințit pe noi, iar voi ați tăcut cu toții, așa că ați fost părtași la minciuna lui!

— Nici voi nu sunteți mai buni ca el! exclamă Fulg-de-nea. Știați că minte și se laudă și nimeni nu l-a oprit. Nimeni nu i-a spus că nu e bine să facă așa ceva. Și atunci, prin ce sunteți voi mai buni decât el?

— Dar noi nici nu spunem că suntem mai buni, ridică din umeri Gogoasă.

— Atunci nu-l mai necăjiți, de vreme ce nici voi nu sunteți mai buni! se amestecă în vorbă Piscuța. Alții, în locul vostru, l-ar fi ajutat demult să se îndrepte.

Lui Gogoasă și lui Limonadă le fu rușine și încetară să-l mai necăjească pe Habarnam. Rândunica se apropie de el și-i spuse:

— Bietul de tine! Ai plâns? Te-au necăjit? Așa sunt prichindeii, nesocotiți, dar noi o să te apărăm. N-o să permitem nimănui să te necăjească. Se trase puțin într-o parte și le șopti prichindelilor:

Cu el trebuie să ne purtăm mai blând. A greșit și a fost pedepsit pentru asta, dar acum îi pare rău și o să se poarte frumos.

— Bineînțeles! reluă Piscuța. Și nu e bine să fie provocat. O să

se înfurie și va deveni iarăși rău. Însă dacă îi vom arăta înțelegere, își va simți cu mai multă putere vina și se va îndrepta mai repede.

Prichindelile făcură cerc în jurul lui Habarnam și căutară să-i arate cât mai multă înțelegere. Habarnam spuse:

— Înainte nu vroiam să am de-a face cu prichindelile și credeam că prichindeii sunt mai buni decât ele, dar acum văd că nu sunt deloc mai buni. Prichindeii n-au făcut altceva decât să mă provoace, iar prichindelile mi-au luat apărarea. De acum voi fi întotdeauna prieten cu prichindelile. ■

Ce înseamnă pentru voi prietenia? Descrieți un astfel de moment din experiența voastră.

Florentin Streche

¹ Textul integral în acces online la: <http://habarnam.ro/aventurile+lui+habarnam/>. Desene: A. Laptev.

Învățăm să colorăm

În atenția părinților și bunicilor

Destinație de week-end: *Ferma animalelor* din comuna Pantelimon

Pentru copiii care nu au privilegiul unei vacanțe sau excursii la țară, vizita la *Ferma animalelor* din comuna Pantelimon poate fi un reper formativ și distractiv deopotrivă.

Participarea la hrănirea diverselor animale, interacțiunea cu personalul calificat al fermei pentru a învăța câte ceva despre fiecare dintre ele, plimbarea cu poneiul (activitate opțională), organizarea unor petreceri cu prilejul zilei de naștere într-un spațiu special amenajat, sunt câteva dintre posibilitățile de care vă puteți bucura.

La sfârșitul experienței, înainte să vă întoarceți acasă, vă puteți opri alături, la ferma de vacuțe, de unde puteți cumpăra lapte proaspăt muls!

Cu mijloace de transport în comun se poate ajunge plecând din zona Obor cu autobuzul numărul 547. Pentru mai multe informații puteți accesa site-ul: <http://www.fermaanimalelor.ro/home>.

Călătoria vieții mele

Theodor Benga

Într-o zi răcoroasă de primăvară, fără nori pe cer, fluturii și celelalte insecte zburau prin adierea vântului care bătea prietenos. Iarba cea umedă și pufoasă se mișca de parcă ar fi avut viață.

Eu și cu familia mea ne pregăteam pentru o excursie în Honolulu. În copilăria mea auzisem mereu de această destinație. Era pentru mine ceva exotic, o provocare misterioasă, dar în același timp interesantă. Ne făceam bagajele cu nerăbdare motivați de acest necunoscut.

Peste trei 3 zile și... 24 de ore urma să încep excursia. Calculasem totul cu multă migală și descoperisem că va dura 8 zile. Fericit le-am spus părinților mei ce aflasem. Dar nici tata nu s-a lasat mai prejos și mi-a spus că acolo sunt multe locuri minunate: adierea vântului de mare, pădurile tropicale, păsările și multe alte frumuseți pe care urma să le descopăr. Începuse să mi le descrie pe toate, dar l-am oprit pentru că altfel simțeam că visul meu se năruie. Doream să simt că zbor către mister.

Zilele trecuseră așa repede! Pe atunci era 4:30 dimineața și începea călătoria cea lungă. În drumul nostru ne-am întâlnit cu mulți oameni. Unul care arăta cam neobișnuit mi s-a părut însă foarte prietenos. Îl chema Bogdan, dar i se spunea Bob. Era înalt, prea înalt pentru vârsta lui, ochios, dar mult prea ochios pentru capul lui mic și puțin creol la față. Îi ajuta pe toți cei care erau nevoiași, îi asculta pe cei aflați în situații fără ieșire. Provenea dintr-o familie bună, așa că profesorii îi mai creșteau notele cu 2-3 puncte, căci nu prea se pricepea la învățătură. Întâlnirea cu el m-a făcut să mă bucur de ceea ce sunt.

După multe zile de mers, vreo 11, am

ajuns într-un port, dar nu am înțeles prea bine cum se numea. Era cât pe ce să pierdem ferry-boat-ul, fiindcă tata nu prea s-a înțeles cu vânzătorii de bilete. După ce am urcat, am aflat că ne aflăm pe vaporul „Söräna Mëera”. Plecasem din München și străbătusem țări precum Germania, Elveția, Franța și Spania. Am vizitat multe locuri în Barçelona, ca Sagrada Familia, și la urmă Portugalia, unde ne-am oprit la Lisabona. Acolo ne-am îmbarcat pe vapor, cum spuneam mai devreme.

Mi-a plăcut foarte mult călătoria pe mare, dar în penultima zi, a venit o furtună groznică. Priveam pe geam și vedeam cum valurile Oceanului Atlantic săreau în sus... începuse să plouă, ferry-boat-ul se bălăngănea, parcă se răsturna, parcă zbură. Totul mă fermeca și trezea în mine o stare de spaimă exact ca în poveștile pe care le citeam înainte de a adormi. Am simțit în acest zbuluciu că adorm. Nu am ținut minte niciun vis. Oricum, peste o zi am ajuns în portul din Miami, care se numea „Monagleses”. De acolo am străbătut cu greu S.U.A., dar în final am ajuns la Los Angeles. Apoi, cu multă grabă, ne-am îmbarcat pe un vapor tare simpatic și într-o săptămână am străbătut distanța dintre Insulele Hawaii și Los Angeles, de aproximativ 4400 kilometri.

Obosiți și curioși în același timp ne-am cazat la o cabană numită „Lé Vranșö”. Pentru noi un nume ciudat. În apropierea ei curgea un pârâu care te liniștea când îi auzai sursurul. Nu-mi imaginam că poate fi așa frumos! Am despachetat în liniște de teamă să nu stărnim păsările locului pe care tata mi le descriesese cu atâta răbdare. În fiecare zi luam contact cu natura, cu misterul ei. Făceam drumeții lungi. O dată am descoperit un om ciudat care se uita spre cer. Tata mi-a povestit că se ruga. Nu prea am înțeles ce se întâmplă, pentru că eu știam că rugăciunea se face altfel. Pe la sfârșitul călătoriei, am vizitat un castel,

despre care se spunea că este fermecat, dar eu nu credeam asta fiindcă doar în povești se putea auzi de așa ceva. Am intrat în el și am văzut trei uși. Am intrat pe a doua, care era și cea mai veche. După această intrare se ascundea alta. Am intrat și pe aceea. Lumea era schimbată. Chiar era un castel fermecat! M-am întâlnit cu Ulise, cu Enea, cu Decebal, cu Traian și încă alții, dar m-am mai întâlnit și cu ursul Yoggy, Scufița Roșie, Jerry, Hânsel și cu mult mai multe personaje în afara celor pe care le-am enumerat. Sora mea se juca cu d-na Barbié, fratele meu era încântat de Tarzan, părinții mei, cum sunt ei de obicei, au început să discute cu Cenușăreasa și Albă-ca-Zăpada despre criză. Eu vorbeam cu piticii, mă jucam, sau mai bine spus, mă întreceam cu Sónic, în viteză și în alte jocuri. Mi-a părut foarte rău atunci când a trebuit să mă despart de niște personaje așa fermecătoare.

Peste câteva zile urma să avem iar o călătorie lungă și grea până înapoi la München.

- Foarte frumos, Theodor! exclamă bunica mea, când am terminat de povestit ultima noastră călătorie. Extraordinar de frumos! Ce experiențe ai avut!? Aș fi vrut să fi mers și eu acolo.

- Mulțumesc, bunica mea dragă. Ți-am povestit și eu ce mi-am mai adus aminte. Ai dreptate! Chiar a fost extraordinar de frumos. O să mai mergem o dată acolo și o să te luăm și pe dumneata.

- Abia aștept! Îmi doresc să depășești limitele imaginărilor și să pătrunzi în lumea realului!

Și după aceea, ne-am culcat în lumina lunii și în căldura lemnului care ard în soba cea fierbinte. Eram fericiți și știam că fusese călătoria vieții mele. ■

Ce pot face în legătură cu ele?

Darul orientării

În preoția sa Hristos a îndemnat pe ascultătorii Săi să-și contruiască casa-structură vieții pe stâncă. El a declarat solemn discipolilor săi că își va construi biserica pe stâncă. Când și-a desăvârșit preoția le-a spus că nu-i va abandona ca pe orfani și că întotdeauna va fi cu ei: „[...] iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului.” (Matei 28, 20). Una dintre cele mai mărețe forțe ale credinței creștine este aceea că are atât o temelie, cât și o direcție. Un creștin știe cine este, pentru ce trăiește, încotro merge. Un creștin îl urmează pe Hristos, trăiește pentru adevărul lui Dumnezeu și se mișcă față de venirea Împărăției. Rugăciunile creștinului, participarea la cult, urmarea zilnică a Lui Hristos ca conducător, oferă o ancoră, o cale clară – deși îngustă și un țel final.

Care sunt țelurile creștine specifice pe care le puteți stabili în viața voastră privată, în familie or în viața socială?

- Viața privată;
- Familie;
- Viață socială.

Ce înțelesuri poți folosi pentru a te ajuta în atingerea acestor scopuri?

- Viața privată;
- Familie;
- Viață socială.

Meditați la această maximă a Sfântului Isaac Sirul: „Faceți pace cu voi înșivă și amândouă: raiul și pământul vor fi pașnice cu tine.”

Rugăciune:

„Doamne, am experimentat în viața mea adevărata pace, doar atunci când neîncetat am luptat împotriva păcatului; m-am simțit profund odihnit, doar atunci când nu am încetat să fac voia Ta; și am fost cu adevărat liber, numai atunci când am fost slujitorul Tău voluntar. O, Doamne, fă viața mea a Ta pentru slava Ta. Amin.” ■

De ce este esențială crucea...

(Continuare din pagina 12)

„Este greu de mers cu picioarele goale printre spini, dar dacă omul care este desculț moare de sete și există un izvor de apă dincolo de spini, nu se va hotărî mai degrabă să meargă prin spini și să-și rănească picioarele în drum spre apă, decât să rămână pe iarba moale, de partea aceasta a spinilor, și să moară de sete? Dacă Crucea este leacul, noi nu-l putem lua; și dacă Crucea este Calea, noi nu putem porni pe această cale, spun cei pe care păcatul i-a îmbolnăvit... Hristos nu-i sileșe pe oameni, nici nu aduce strâmtorare asupra lor, ci propune și oferă. Oricine voiește! Oamenii au căzut în boala păcatului prin propria lor voință, și numai prin voința lor liberă, oamenii trebuie să se vindece de păcat. El nu ascunde faptul că leacul este amar, foarte amar, dar El l-a făcut pentru oameni mai ușor de luat, luându-l El Însuși mai întâi, chiar dacă El era sănătos, și ne-a arătat lucrarea lui minunată.” (același cuvânt al Sfântului Nicolae Velimirovici) Luarea crucii de către un creștin înseamnă acceptarea cu bucurie a necazurilor și primirea oricărei încercări ca din mâna lui Dumnezeu. Acesta este, de fapt, cel mai greu, dar și cel mai frumos lucru. Adesea ne dorim altceva decât ceea ce Dumnezeu a rânduit pentru noi, și credem că, dacă ne-am alege noi crucea, ar fi mult mai frumos. Dar ce poate fi mai frumos decât să îți pleci capul smerit sub mâna cea atotputernică a Creatorului, și să primești ceea ce El a rânduit pentru tine... Cine știe mai bine decât Cel ce ne-a creat toate nevoile și neputințele noastre? Suntem mult prea orbiți de patimi și prea centrați pe eul nostru, pentru a putea zări lumina ce izvorăște din Crucea lui Hristos. Ca El să ajungă la noi, S-a dăruit pe Sine spre jertfă; ca noi să ajungem la El, trebuie să ne dăruim pe noi înșine. Numai așa, jertfindu-ne, prin acceptarea crucii, ne arătăm apartenența noastră la viața lui Hristos și dragostea față de El. Nu Îl putem iubi pe Hristos fără să acceptăm crucea, fără să Îl urmăm exemplul, neacceptarea crucii este negarea Sa, iar ...de cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, în neamul acesta desfrânat și păcătos, și Fiul Omului Se va rușina de el, când va veni întru slava Tatălui Său cu sfinții îngeri.” (Luca 9, 26). „Ascultați acestea, toți credincioșii, și nu vă bizuiți prea mult pe milostivirea lui Dumnezeu! Cu adevărat, milostivirea lui Dumnezeu se va revărsa asupra hulitorilor nepocăiți numai în această viață, pentru că, la înfricoșătoarea Judecată, dreptatea va sta în locul milostivirii.” (Sfântul Nicolae Velimirovici, același cuvânt). Crucea este legitimația creștinului pentru împărăția lui Dumnezeu, Hristos a suferit, toți sfinții care l-au urmat pe Hristos au trecut prin multe suferințe în această viață, mulți dintre aceștia se simțeau părăsiți de Dumnezeu atunci când nu aveau necazuri. Ei, sfinții, sunt exemplul nostru de bucurie în necazuri, pe aceștia trebuie să îi urmăm, căci ei l-au avut ca exemplu pe Hristos. Lumea îți poate aduce multă suferință, durere, dar niciodată nu te poate face nefericit, căci Hristos ne-a adus soluția fericirii și bucuriei în durere, iar aceasta este asumarea crucii, care se face pentru creștin prilej de bucurie și ușă spre înviere. ■

Pelerini
cătore împărăție

Buletinul parohial al Bisericii Sf. Întâiul Mare Mucenic
și Arhidiacon Ștefan • Anul IV, nr. 1

Adresa: Str. Știrbei Vodă nr. 99, sector 1, București • **Redactori coordonatori:** Pr. dr. Daniel Benga, Pr. Daniil-Corneliu Iacșa • **Redactor:** Alina Paraschiv • **Colaboratori:** Theodor Benga, Ileana Apostol, Dana-Sofronia Moldovan, Marius Călin, Ion Constantin Nedelcu, Cristian Nicolae Cădă, Florin Streche • **Corectură:** Gina Enescu, Theodor-Petre Dumitrescu • **Grafică:** Bogdan Fulău

¹ Stylianopoulos, Dr. Theodore G. „Come, Receive the Light”, Vol. 1, Religious Education Department of the Greek Orthodox Archdiocese of America, Brookline, Ma., 1978-79.